TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 09.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	**Adalet**
Tarih: **12-11-2026**	Esas No:**2/4043**

...RLAR BSK.LIĞI
10 Kasım 2026
No: ...

TBMM
GENEL EVRAK
10 Kasım 2026
No: 981248

GENEL GEREKÇE

Hukuk devletinin ve adil yargılanma hakkının en temel güvencesi, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmanın mesleki faaliyetlerini hiçbir fiziki, idari veya ekonomik kısıtlamaya maruz kalmaksızın serbestçe yerine getirebilmesidir. 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 1 inci ve 2 nci maddelerinde avukatlığın kamu hizmeti ve serbest bir meslek olduğu, yargı organları ile tüm kamu kurum ve kuruluşlarının avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlü bulunduğu açıkça hüküm altına alınmıştır. Buna karşın Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda 9 Kasım 2026 tarihinde Adalet Bakanlığının 524,7 milyar Türk lirası tutarındaki 2027 yılı bütçesi ile Hakimler ve Savcılar Kurulunun bütçesinin görüşüldüğü süreçte, savunma makamının adliyelerde karşılaştığı fiziki engeller ve derinleşen ekonomik sorunlar adalet sisteminin en yakıcı gündem maddesi olarak öne çıkmıştır.

Son dönemde başta İstanbul Adliyesi olmak üzere birçok adliyede soruşturma bürolarının girişlerine ikinci güvenlik arama noktaları ve fiziki bankolar yerleştirilerek avukatların soruşturma savcıları ve kalem personeli ile doğrudan görüşmelerinin engellenmesi, savunma hakkını ve silahların eşitliği ilkesini ağır biçimde zedelemektedir. 1136 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde avukat veya stajyerin vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebileceği düzenlenmiş olmakla birlikte, uygulamada Cumhuriyet başsavcılıkları nezdindeki soruşturma dosyalarının bu kapsamda değerlendirilmemesi ve büro önlerine kurulan fiziki bariyerler nedeniyle avukatların dosyalara erişememesi, soruşturma süreçlerini savunmanın etkin katkısından yoksun bırakmaktadır.

Savunma mesleğinin karşı karşıya bulunduğu bir diğer ağır yapısal sorun ise zorunlu müdafilik ve vekillik ücretlerindeki adaletsizlik ile genç ve stajyer avukatların yaşadığı ekonomik güvencesizliktir. 3 Kasım 2026 tarihinde yayımlanan 2026-2027 Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi ile asliye mahkemelerinde takip edilen davalarda maktu ücret 62 bin Türk lirası, ağır ceza mahkemelerinde ise 86 bin Türk lirası olarak belirlenmişken; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca barolar tarafından görevlendirilen zorunlu müdafi ve vekillere ödenen ücretlerin Türkiye Barolar Birliğinin iradesi dışında Bakanlıklarca asgari tarifenin çok altında belirlenmesi, Anayasanın 18 inci maddesinde yasaklanan angarya niteliğine bürünmüştür. Nitekim Türkiye Barolar Birliği ve barolar bu ücret uçurumunun giderilmesi için Kasım 2026 itibarıyla ortak mücadele sürecini başlatmıştır. Öte yandan hâkim ve savcı adayları staj dönemlerinde tam maaş ve sosyal güvenceye sahipken, aynı hukuk fakültelerinden mezun olan stajyer avukatların bir yıllık zorunlu staj süresince çalışma yasağına tabi tutulup hiçbir karşılıksız kamu ödeneği alamaması eşitsizliği derinleştirmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesi, 10 uncu maddesinde yer alan kanun önünde eşitlik ilkesi, 18 inci maddesindeki angarya yasağı ve 36 ncı maddesinde güvence altına alınan hak arama hürriyeti ile adil yargılanma hakkı doğrultusunda hazırlanan bu Kanun Teklifi ile; 1136 sayılı Avukatlık Kanununda değişiklik yapılarak avukatların ve stajyer

avukatların soruşturma dosyalarını da vekâletname aranmaksızın inceleme yetkisinin açıkça düzenlenmesi ve adliyelerde avukatların savcılık ve mahkeme kalemlerine erişimini kısıtlayan banko ve bariyer uygulamalarının yasaklanması, stajyer avukatlara bir yıllık staj süresince Adalet Bakanlığı bütçesinden net asgari ücret tutarında karşılıksız staj ödeneği verilmesi, mesleğin ilk beş yılındaki genç avukatlardan baro aidatı alınmaması ve Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca görevlendirilen müdafi ve vekillere ödenecek ücretlerin Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine eşitlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 27 nci maddesi başlığı ile birlikte yeniden düzenlenerek; yargının kurucu unsuru olan savunma mesleğine hazırlanan stajyer avukatlara, bir yıllık kanuni staj süresince Adalet Bakanlığı bütçesinden Türkiye Barolar Birliği aracılığıyla net asgari ücret tutarında geri ödemesiz aylık staj ödeneği verilmesi ve stajyerlerin genel sağlık sigortası ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primlerinin kamu tarafından karşılanması hükme bağlanmaktadır. Ayrıca mesleğe yeni başlayan genç avukatların mali yükünü hafifletmek amacıyla mesleğin ilk beş yılında baro giriş keseneği ve yıllık baro aidatı alınmaması düzenlenmektedir.

MADDE 2- Madde ile, 1136 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmakta ve maddeye yeni bir fıkra eklenmektedir. Yapılan düzenlemeyle avukatların ve stajyer avukatların vekâletname ibrazı zorunluluğu olmaksızın yalnızca dava ve takip dosyalarını değil, Cumhuriyet başsavcılıkları nezdindeki soruşturma dosyalarını da fiziki olarak ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden inceleyebileceği netleştirilmektedir. Ayrıca adliye binalarında, Cumhuriyet başsavcılıklarında ve mahkeme kalemlerinde avukatların savcı, hâkim ve kalem personeliyle doğrudan iletişim kurmasını ve dosya incelemesini engelleyen banko, turnike, bariyer ve mükerrer arama gibi fiziki veya idari kısıtlamalar kanunen yasaklanmaktadır.

MADDE 3- Madde ile, 1136 sayılı Kanunun 168 inci maddesine eklenen fıkralar vasıtasıyla; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince barolar tarafından görevlendirilen zorunlu müdafi ve vekillere ödenecek ücretlerin, Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde aynı mahkeme ve işler için öngörülen maktu ücretlerin altında belirlenemeyeceği hüküm altına alınmaktadır. Böylece angarya yasağına ve eşitlik ilkesine aykırı olan çift tarife uygulamasına son verilmekte, zorunlu müdafilik ve adli yardım hizmetlerinde katma değer vergisi istisnası ve on beş iş günü içinde ödeme güvencesi sağlanmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

AVUKATLIK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 27 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Stajyer avukatlara ödenecek staj ödeneği ve genç avukatların muafiyeti:

Madde 27 – Avukatlık staj listesine kaydolan stajyer avukatlara, mahkemelerde ve avukat yanında yapılan bir yıllık kanuni staj süresince, her ay net asgari ücret tutarında geri ödemesiz staj ödeneği verilir. Staj ödeneği için gerekli kaynak Adalet Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten Türkiye Barolar Birliği hesabına aktarılır ve stajyerin kayıtlı olduğu baro aracılığıyla her ayın ilk iş günü ödenir. Staj süresince stajyer avukatların 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamındaki iş kazası ve meslek hastalığı ile genel sağlık sigortası primleri Türkiye Barolar Birliği tarafından aynı ödenekten karşılanır.

Avukatlık mesleğine ilk defa kabul edilen avukatlardan, ruhsatname aldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle baro levhasına kayıt ücreti, giriş keseneği ve yıllık baro keseneği tahsil edilmez."

MADDE 2- 1136 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"Avukat veya stajyer, vekâletname olmaksızın Cumhuriyet başsavcılıkları nezdindeki soruşturma dosyaları ile mahkemeler ve icra dairelerindeki dava ve takip dosyalarını fiziki olarak ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce derhal yerine getirilmesi zorunludur. Vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği verilmez; ancak müdafi veya vekil olarak görevlendirilen ya da vekâletname sunan avukatlar, kanunda açıkça düzenlenen gizlilik kararları saklı kalmak kaydıyla soruşturma ve kovuşturma dosyalarındaki tüm belgelerin örneğini harçsız olarak alabilir."

"Adliye binalarında, Cumhuriyet başsavcılığı soruşturma bürolarında, mahkeme kalemlerinde ve icra dairelerinde; avukatların Cumhuriyet savcıları, hâkimler ve kalem personeli ile mesleki görevleri kapsamında doğrudan görüşmelerini veya dosyaları incelemelerini engelleyici ya da kısıtlayıcı nitelikte banko, bariyer, turnike, şifreli kapı veya adliye ana girişi dışında mükerrer güvenlik ve cihaz araması uygulaması yapılamaz."

MADDE 3- 1136 sayılı Kanunun 168 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

"4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uyarınca soruşturma ve kovuşturma evrelerinde barolar tarafından görevlendirilen zorunlu müdafi ve vekillere ödenecek ücretler, bu madde uyarınca Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde aynı yargı mercileri ve hukuki yardımlar için belirlenen maktu ücretlerden az olamaz. Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde yapılan güncellemeler, yayımı tarihinden itibaren zorunlu müdafilik ve vekillik ödemelerine doğrudan uygulanır.

Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca yapılan zorunlu müdafilik ve vekillik görevlendirmeleri ile bu Kanunun 176 ila 181 inci maddeleri kapsamında sunulan adli yardım hizmetleri katma değer vergisinden müstesnadır. Bu kapsamda görevlendirilen avukatların hak ettikleri ücretler, görevlendirmenin ve hukuki yardımın başladığının ilgili baro tarafından Cumhuriyet başsavcılığına bildirildiği tarihten itibaren en geç on beş iş günü içinde avukatın banka hesabına tam olarak ödenir."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.